

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2012

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet gav den 11 april 2013 bl.a. arbetsmarknadsutskottet möjlighet att yttra sig över regeringens skrivelse 2012/13:80 Årsboken om EU: Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2012 och kommittémotionerna 2012/13:U12 (S) och 2012/13:U13 (SD) som väckts med anledning av skrivelsen.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande begränsar sig till de delar av skrivelsen och motionerna som berör utskottets beredningsområde.

Utskottet ställer sig bakom regeringens skrivelse 2012/13:80 och anser att motionerna 2012/13:U12 (S) och 2012/13:U13 (SD) kan avstyrkas i de delar som rör utskottets beredningsområde.

I yttrandet finns en avvikande mening från Socialdemokraterna.

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2012 i enlighet med 10 kap. 2 § riksdagsordningen. Skrivelsen ger en övergripande beskrivning av Europeiska unionens utveckling och förbindelser med omvärlden, det ekonomiska och sociala samarbetet, det rättsliga och inrikes samarbetet samt unionens institutioner. Den tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar bredden i unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar.

I avsnittet om sysselsättningspolitik anför regeringen bl.a. att den anser att det är betydelsefullt för tillväxten, välfärden och jämställdheten i EU att öka sysselsättningsgraden bland kvinnor och män. Regeringen framför vidare att Sverige under året aktivt har deltagit i genomförandet av den europeiska sysselsättningsstrategin inom ramen för den europeiska termen. Ett effektivt samarbete på sysselsättningsområdet är viktigt för att stimulera medlemsstaterna att genomföra nödvändiga reformer för att få fler människor i arbete. Huvudansvaret och de främsta instrumenten på sysselsättningsområdet ligger hos medlemsstaterna. När det gäller den landspecifika rekommendationen för Sverige på sysselsättningsområdet framför regeringen att rekommendationen ligger helt i linje med regeringens politik och med vidtagna eller planerade åtgärder för att föra Sverige mot full sysselsättning genom ett minskat utanförskap. Regeringen delar uppfattningen att deltagandet på arbetsmarknaden behöver förbättras, särskilt för unga och andra grupper med svag förankring på arbetsmarknaden.

I avsnittet om arbetsliv, arbetsmarknad och sociala frågor konstaterar regeringen bl.a. att arbetsrätt och arbetsmiljöfrågor ingår i området sysselsättnings- och socialpolitik, där en central målsättning är att förbättra arbetstagares levnads- och arbetsvillkor. Ett viktigt inslag på detta område är dialogen mellan arbetsmarknadens parter.

Regeringen uttalar sig också om vissa specifika förslag som nu förhandlas inom EU. När det gäller förslaget till direktiv om elektromagnetiska fält i arbetslivet anför Sveriges utgångspunkt är att direktivet ska ta till vara både arbetstagarnas skyddsbehov och arbetsgivarnas behov av enkla och genomförbara regler på ett tillfredsställande sätt. Det har även varit viktigt för Sverige att direktivet formuleras på ett sätt som gör det så enkelt som möjligt att förstå och tillämpa. När det gäller de nyupptagna förhandlingarna om kompletterande pensionsrättigheter framförs att Sverige generellt välkomnar åtgärder som syftar till att underlätta den fria rörligheten på EU:s inre marknad, men anser att ett direktiv ska utgöra ett ramverk med grundläggande principer. Det är viktigt att direktivet ger utrymme för arbetsmarknadens parter att hantera frågor om tjänstepension genom kollektivavtal. Regeringen är vidare positiv till kommissionens ini-

tiativ att genom förslaget till s.k. tillämpningsdirektiv förbättra och förtydliga tillämpningen av utstationeringsreglerna. Det är angeläget att säkerställa skyddet för utstationerade arbetstagares villkor och främja en sund konkurrens på den inre marknaden, samtidigt som det är viktigt att utstationeringsreglerna respekterar medlemsstaternas olika arbetsmarknadsmodeller. Regeringen noterar också tillkännagivanden från riksdagen gällande utstationering av arbetstagare och antagandet av ett socialt protokoll.

I avsnittet om jämställdhet och arbetet mot diskriminering konstateras att jämställdhetsarbetet på EU-nivå omfattar dels ett strategiskt arbete för att aktivt främja jämställdhet, dels åtgärder för att ytterligare stärka arbetet med jämställdhetsintegrering i alla relevanta områden och processer. Under året har Sverige bl.a. drivit frågan om att stärka jämställdhetsperspektivet i förhandlingarna om EU:s fleråriga budgetram, särskilt inom kommissionens förslag om programmet Rättigheter, jämlikhet och medborgarskap. EU:s arbete mot diskriminering syftar till att säkerställa en gemensam miniminivå när det gäller skydd mot diskriminering oavsett diskrimineringsgrund. Regeringen verkar för att arbetet med romers inkludering bör utgå från de mänskliga rättigheterna med särskild betoning på principerna om icke-diskriminering och jämställdhet.

Motionerna

Två motioner har väckts med anledning av skrivelsen. Nedan redovisas endast de yrkanden som berör arbetsmarknadsutskottets beredningsområde.

Socialdemokraterna framför i kommittémotion 2012/13:U12 av *Urban Ahlin m.fl.* bl.a. att det är glädjande att Sverige har slutit upp bakom EU:s arbetsmarknadsministrars åtagande att införa en ungdomsgaranti. Partiet ställer sig samtidigt frågande till hur regeringen i realiteten ska klara garantin. Enligt Socialdemokraternas bedömning kommer stora delar av den svenska politiken på området att behöva läggas om för att verkligen kunna garantera en maxgräns på fyra månader. Regeringen har misslyckats med jobben och nu krävs en ny politik (*yrkande 6*).

Partiet menar också att Sverige ska konkurrera med kompetens och inte med låga löner (*yrkande 7*). Vare sig det gäller yngre eller äldre människor och vare sig de befinner sig i eller utanför arbetskraften ska arbetslösheten inte bekämpas med sämre villkor. I stället krävs en aktiv arbetsmarknadspolitik och investeringar i utbildning och företagande. Kompetensutveckling är en nödvändighet för att förhindra personliga och geografiska arbetslöshetskatastrofer. Socialfonden har en viktig roll och bör inte begränsas till de allra fattigaste länderna.

Socialdemokraterna framför vidare att det är självklart att alla arbetstagare i Europa ska ha rätt till en god arbetsmiljö (*yrkande 8*). Partiet anser därför att det är skrämmande att kommissionen finner det legitimt att undanta ett stort antal arbetstagare från viktiga delar av arbetsmiljöreg-

lerna. Det är enligt partiet särskilt allvarligt eftersom kommissionen, med hänvisning till den ekonomiska krisen, har meddelat att den inte kommer att lägga fram en ny arbetsmiljöstrategi.

I grunden är det enligt Socialdemokraternas mening positivt att kommissionen har lagt fram ett förslag om vad partiet kallar en light-variant av kvotering i bolagsstyrelser. Problemet är enligt partiet att kryphålen är för stora. En jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser löser inte jämställdhetsproblemet i samhället, men är ett steg som tillsammans med andra flyttar fram positionerna i riktning mot ett samhälle där kvinnor har halva makten och hela lönen. Socialdemokraterna anser att Sverige måste stå upp för jämställdheten i Europa (*yrkande 9*).

Socialdemokraterna konstaterar att den svenska kollektivavtalsmodellen bygger på att arbetsmarknadens parter tar ansvaret för lönebildningen. Alla försök från EU-kommissionen att lägga sig i lönebildningen ska enligt partiet därför avvisas. Den svenska regeringen säger sig stå upp för den svenska kollektivavtalsmodellen, men enligt Socialdemokraterna är det bara en läpparnas bekännelse. I samband med den s.k. Lavaldomen 2007 valde regeringen att i lex Laval genomföra mer långtgående försämringar än vad EU-domstolen krävde. Lex Laval innehåller en rad allvarliga brister som öppnar upp för konkurrens genom dumpning av löner och villkor. Därför anser Socialdemokraterna att regelverket som omger kollektivavtalen måste bli starkare (*yrkande 10*).

För Socialdemokraterna är det självklart att människor ska kunna röra sig fritt inom EU och arbeta var de vill. Men den fria rörligheten får inte utnyttjas för att pressa ner löner, försämra arbetsvillkor eller hota rätten för arbetsmarknadens parter att sluta kollektivavtal om arbets- och anställningsvillkor. Den svenska regeringen måste enligt Socialdemokraternas mening kräva att EU ska anta ett socialt protokoll som gör det tydligt att de grundläggande fackliga rättigheterna inte underordnas EU:s ekonomiska friheter (*yrkande 11*). Nyligen beslutade riksdagen på arbetsmarknadsutskottets uppmaning att rikta ett tillkännagivande till regeringen om vikten av att få till stånd ett socialt protokoll. Förhoppningsvis kan ställningstagandet vara ytterligare ett led i arbetet med att få ett socialt protokoll på plats.

I *Sverigedemokraternas* kommittémotion 2012/13:U13 av Björn Söder m.fl. konstateras bl.a. att det i EU har återupptagits en diskussion om en regelförenkling i pensionssystemen med syfte att underlätta för arbetskraftens rörlighet inom unionen. Det förslag som diskuteras skulle enligt partiet exempelvis göra det möjligt att frångå redan upparbetade kollektivavtalsvillkor för att överensstamma med villkoren i arbetstagarens ursprungsland. Sverigedemokraterna anser att detta skulle kunna undergräva de inarbetade ramarna som i dag finns i Sverige. Även om det är tänkt att förslaget inte ska påverka lönenivåerna finns det en risk för att det kan leda till lönedumpning eftersom arbetskraftskostnaden som helhet kan påverkas (*yrkande 11 i denna del*).

Sverigedemokraterna ser problem med samarbetet inom EU om integrationen av tredjelandsmedborgare, eftersom integrationsproblematiken är komplex och sannolikt skiljer sig mellan länder (*yrkande 12 delvis*). Partiet känner också en stor oro för de resterande medlemsländerna. När den svenska regeringen ska växla information med övriga regeringar finns risken att Sveriges havererade integrationspolitik tas efter av andra länder. Detta skulle enligt Sverigedemokraternas mening kunna leda till mycket stora problem för hela unionen.

Sverigedemokraterna noterar att den rådande krisen används som skäl för EU att även ge sig in på arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Partiet vill poängtera att varje land har olika förutsättningar för och olika struktur på sin arbetslöshet och motsätter sig därför å det starkaste alla försök till att styra över sysselsättningsstimulerande åtgärder från EU-nivå. De rekommendationer som har utfärdats av rådet må ligga i linje med regeringens politik, men oaktat detta innebär de försök att påverka vad som bör vara en nationell angelägenhet. Sverigedemokraterna oroas av att regeringen inte har gjort en tydlig markering mot detta. Det sysselsättningspaket som presenterades i april 2012 tydliggör enligt Sverigedemokraterna än mer kommissionens syfte att samordna medlemsstaternas sysselsättningspolitik och verka för en enda, integrerad arbetsmarknad (*yrkande 33*).

I och med den rådande situationen där Sveriges medlemskap i unionen och den fria rörlighet som följer med detta redan är ett faktum har Sverigedemokraterna valt att förorda införandet av ett juridiskt bindande socialt protokoll som tydliggör att grundläggande fackliga rättigheter, t.ex. den fria förhandlings- och konflikträtten samt rätten att fritt teckna kollektivavtal, gäller inom EU och att dessa inte underordnas EU:s ekonomiska friheter. Principen om att svenska kollektivavtal ska gälla på svenska arbetsplatser handlar om att alla arbetstagare ska behandlas lika och om allas rätt till likvärdiga löner och arbetsvillkor oavsett nationalitet. Sverigedemokraterna vill därför påminna regeringen om att riksdagen genom ett tillkännagivande har fastställt att detta också bör vara Sveriges ståndpunkt (*yrkande 34*).

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlar i det följande vissa frågor inom utskottets beredningsområde som tas upp i skrivelsen och motionerna.

När det gäller den europeiska arbetsmarknaden och frågan om en europeisk ungdomsgaranti kan utskottet inledningsvis konstatera att arbetsmarknadspolitiken är och bör vara ett nationellt ansvar. Utskottet välkomnar dock ett samarbete mellan unionens medlemsländer inom ramen för den öppna samordningsmetoden där det ges möjlighet att utbyta erfarenheter och lära av goda exempel. Rådets rekommendation om en europeisk ungdomsgaranti bör ses i ljuset av detta.

Utskottet vill med anledning av vad som framförs i den socialdemokratiska motionen påminna om att partiet, liksom en överväldigande majoritet i utskottet, vid överläggningen den 17 januari 2013 ställde sig bakom såväl tanken på en ungdomsgaranti i sig, som regeringens förslag till ståndpunkt. Enligt utskottets mening utgör ungdomsgarantin ett exempel på just det slags erfarenhetsutbyte mellan medlemsstaterna som lämpar sig väl på det arbetsmarknadspolitiska området. Utskottet noterar också att bl.a. Internationella arbetsorganisationen (ILO) har nämnt den svenska jobbgarantin för ungdomar som en av flera förebilder för den europeiska ungdomsgarantin (Youth guarantees: a response to the youth employment crisis?, april 2013). Alliansens politik på området framhålls således, tvärt emot farhågorna i den socialdemokratiska motionen, snarast som ett exempel att lära av för andra medlemsstater. Utskottet anser att samarbetet inom den öppna samordningsmetoden på det arbetsmarknadspolitiska området bör fungera just på detta sätt. Utskottet kan konstatera att när det gäller exempelvis övergången mellan skola och arbetsliv och utformningen av lärlingsanställningar är det Sverige som har samlat intryck från system i andra europeiska länder.

När det gäller Europeiska socialfonden (ESF) anser utskottet, till skillnad från Socialdemokraterna, att sammanhållningspolitiken bör fokuseras på de mest behövande delarna av unionen. Det nyligen presenterade förslaget till reglering av det s.k. sysselsättningsinitiativet för unga är enligt utskottets mening ett bra exempel på ett stöd som riktas mot de mest behövande delarna av EU. Stödet till de mer utvecklade delarna av unionen bör minskas betydligt och tydligt styras mot att stödja framväxten av ett innovativt och kunskapsbaserat näringsliv i linje med målen för Europa 2020-strategin. Detta innebär naturligtvis inte något annat än att regeringen i slutförhandlingen, när den totala utgiftsnivån har stabiliserats, bör agera för att maximera återflödet till Sverige inom sammanhållningspolitiken och övriga utgiftsområden.

När det gäller de farhågor som framförs i den socialdemokratiska motionen om att kommissionen har ambitionen att undanta små och medelstora företag från arbetsmiljöregler noterar utskottet att kommissionen, i det meddelande som nyligen presenterades som en uppföljning av småföretagsakten (COM(2013) 122), bl.a. uttalar att regler som syftar till att skydda människors hälsa och säkerhet måste tillämpas oavsett den ekonomiska aktörens storlek och att små och medelstora företag därför inte kan undantas från sådana regler. Utskottet noterar vidare att meddelandet har hänvisats till näringsutskottet för granskningsutlåtande. Utskottet utgår från att arbetsmiljöaspekterna vid behov kommer att uppmärksammas såväl av näringsutskottet vid granskningen som av regeringen i kommande lagstiftningsarbete på EU-nivå.

I den socialdemokratiska motionen välkomnas kommissionens förslag om EU-regler för kvotering i bolagsstyrelser. Utskottet kan konstatera att civilutskottet vid sin prövning (utl. 2012/13:CU14) fann att kommissionens förslag strider mot subsidiaritetsprincipen. Civilutskottet framförde bl.a. följande i utlåtandet:

De regler som ska gälla för hur ägarna utser styrelseledamöter bör enligt utskottet förbli en sak för varje medlemsstat att bestämma. Det bedöms att det finns förutsättningar för att arbeta vidare nationellt med olika åtgärder för att stärka jämställdheten inom näringslivet. I Sverige har de börsnoterade bolagen inrättat en valberedning inom ramen för rådande självreglering. I självregleringen finns också regler om att eftersträva en jämn könsfördelning. Det går också att på andra sätt påverka attityden hos ägarna. De åtgärder som bör vidtas måste kunna anpassas till de rådande förhållandena i respektive medlemsstat med hänsyn till ägarstruktur, bolagsstyrning och annat jämställdhetsarbete.

Som förslaget ser ut nu finns det enligt utskottet inte tillräckliga skäl att vidta åtgärder på EU-nivå. Målet att skapa ett jämställt beslutsfattande i ekonomiska frågor bedöms kunna uppnås bättre genom nationella åtgärder.

Utskottet ser ingen anledning att göra någon annan bedömning än civilutskottet i frågan. Utskottet vill också påminna om att statsrådet Maria Arnholm vid en information den 21 februari 2013 beskrev en rad andra viktiga jämställdhetsfrågor där regeringen driver en tydlig svensk linje på EU-nivå, exempelvis gällande uppföljning av Pekingplattformen och arbetet med indikatorer om kvinnor och beslutsfattande inom medieområdet. Utskottet anser att regeringens arbete inom unionen även fortsättningsvis bör ha som huvudmål att Sverige ska uppfattas som ett föregångsland på jämställdhetsområdet inom ramen för ett öppet samarbete mellan medlemsstaterna. Målet bör inte vara att driva på för överstatlig lagstiftning som skulle kunna komma i konflikt med gällande svensk rätt.

På arbetsrättens område kan utskottet – med anledning av vad som sägs i den socialdemokratiska motionen om att stärka regelverket som omger kollektivavtalen – konstatera att regeringen, mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande, nyligen har tillsatt en parlamentarisk utredning som utöver att utvärdera tillämpningen av lex Laval bl.a. också ska överväga vilka lagändringar som krävs för att värna den svenska modellen i ett internationellt perspektiv. Utskottet vill liksom vid höstens behandling av motioner om bl.a. utstationeringar (jfr bet. 2012/13:AU5) välkomna utredningen och anser därför inte att det behövs något ytterligare initiativ från riksdagens sida.

När det särskilt gäller frågan om ett s.k. socialt protokoll, som tas upp i båda motionerna, kan utskottet konstatera att riksdagen efter beredning i utskottet den 28 november 2012 beslutade om ett tillkännagivande till regeringen om att Sverige bör kräva att EU ska anta ett socialt protokoll för att skydda fackliga rättigheter inom EU (bet. 2012/13:AU5, rskr. 2012/13:53). Utskottet ser inget behov för riksdagen att göra något ytterligare uttalande i frågan.

Utskottet anser till skillnad från Sverigedemokraterna att integrationen av människor från andra länder i de europeiska samhällena kan fungera som en drivkraft för ekonomisk utveckling och social sammanhållning där migranterna kan bidra till tillväxt och kulturell mångfald. Som utskottet tidigare framfört (jfr utl. 2011/12:AU7) anser utskottet att det kan vara en god idé att utbyta erfarenheter eftersom såväl möjligheter som problem med integration är gemensamma för många av medlemsstaterna. Utskottet vill samtidigt tydligt understryka att integration är och bör vara en nationell kompetens. Förutsättningarna skiljer sig åt mellan medlemsstaterna.

När det gäller förhandlingarna om ett nytt tjänstepensionsdirektiv vill utskottet påminna om att det vid överläggning med regeringen den 29 november 2012 ställde sig bakom regeringens ståndpunkt. Regeringen framhöll bl.a. att tjänstepensionsvillkor i Sverige huvudsakligen regleras i kollektivavtal. Det finns ett välutvecklat system för både intjänande och bevarande av kompletterande pensionsrättigheter och det svenska systemet utgör därför inget hinder för den fria rörligheten. Regeringen ansåg att möjligheterna att förhandla och i kollektivavtal reglera villkoren för tjänstepension bör bibehållas. Regeringens övergripande ståndpunkt var att ett eventuellt direktiv bör utgöra ett ramverk med grundläggande principer. Direktivet bör vara förenligt med traditionerna på den svenska arbetsmarknaden och därmed skapa utrymme för arbetsmarknadens parter att genom kollektivavtal hantera frågor om tjänstepension. Utskottet framförde vid överläggningen också att det är viktigt att Sverige under förhandlingarna motverkar eventuella förslag om att återinföra en s.k. flytträtt i direktivet. Utskottet ser inget skäl att frånga den bedömningen.

Utskottet kan sammanfattningsvis ställa sig bakom regeringens skrivelse 2012/13:80 i de delar som rör utskottets beredningsområde. Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser utskottet att motion 2012/13:U11 (S) yrkandena 6–11 och motion 2012/13:U13 (SD) yrkandena 11 i denna del, 12 i denna del, 33 och 34 bör avstyrkas.

Stockholm den 2 maj 2013

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Elisabeth Svantesson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Elisabeth Svantesson (M), Ylva Johansson (S), Maria Plass (M), Raimo Pärssinen (S), Katarina Brännström (M), Maria Stenberg (S), Gustav Nilsson (M), Patrik Björck (S), Christer Nylander (FP), Ann-Christin Ahlberg (S), Annika Qarllsson (C), Johan Andersson (S), Hanif Bali (M), Mehmet Kaplan (MP), Andreas Carlson (KD) och Josefin Brink (V).

Avvikande mening

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2012 (S)

Ylva Johansson (S), Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S) och Johan Andersson (S) anför:

Ungdomsarbetslösheten utgör ett enormt hot mot Europas unga. Nyligen kom nya allvarliga siffror från Eurostat om ungdomsarbetslösheten. I EU är hela 23,6 procent av de unga under 25 år arbetslösa. Det är därför viktigt att arbetsmarknadsministrarna har kommit överens om en ungdomsgaranti och glädjande att Sverige har slutit upp bakom åtagandet. Ungdomsgarantin är precis den typ av förändring som krävs för att den svenska arbetsmarknadspolitiken för unga ska börja fungera. Hittills har regeringens inställning dock varit den rakt motsatta, eftersom man inte har velat ge ungdomar ordentligt stöd förrän efter 3–4 månader av arbetslöshet. Utöver höga arbetslöshetstal har det lett till att långtidsarbetslösheten har vuxit och bitit sig fast. Frågan är hur regeringen i realiteten ska klara garantin. För att verkligen kunna garantera en maxgräns på fyra månader kommer stora delar av politiken på området att behöva läggas om. Regeringen har hittills misslyckats med jobben och nu krävs en ny politik.

Fram till 2020 förväntas antalet arbetstillfällen för högutbildade att öka med 16 miljoner i EU medan antalet arbetstillfällen för lågutbildade förväntas att minska med ca 12 miljoner. Samtidigt står EU:s medlemsländer inför en stor demografisk utmaning med en snabbt åldrande befolkning. Vare sig det gäller yngre eller äldre, människor i eller utanför arbetskraften, ska arbetslösheten inte bekämpas med sämre villkor. I stället krävs en aktiv arbetsmarknadspolitik och investeringar i utbildning och företagande. Kompetensutveckling är en nödvändighet för att förhindra personliga och geografiska arbetslöshetskatastrofer. För att den som har ett arbete ska kunna och våga byta jobb mitt i livet behövs satsningar på vuxenutbildning. Europeiska socialfonden har en viktig roll och bör inte begränsas till de allra fattigaste länderna. I stället behövs ett omfattande arbete för ett hållbart och uthålligt arbetsliv i hela EU.

Behovet av fler arbetade timmar aktualiserar diskussionen om höjd pensionsålder. Samtidigt faller alla tankar om höjd pensionsålder platt om det inte finns en väl utarbetad strategi för hur arbetsmiljön ska förbättras. För oss är det självklart att alla arbetstagare i Europa ska ha rätt till en god arbetsmiljö. Därför är det skrämmande att kommissionen finner det legitimt att undanta ett stort antal arbetstagare från viktiga delar av arbetsmiljöreglerna. Det är särskilt allvarligt eftersom kommissionen har meddelat att den inte kommer att lägga fram en ny arbetsmiljöstrategi med hänvisning till den ekonomiska krisen. Vi ser det som en degradering av arbetsmiljöfrågorna.

Europeiska unionens gemensamma mål är att 75 procent av alla kvinnor och män i åldersgruppen 20–64 år ska vara sysselsatta senast 2020. Om fler ska kunna arbeta måste kvinnorna ha samma villkor som männen på arbetsmarknaden. Ändå har regeringen försämrat anställningsskyddet för visstidsanställda, vilket framför allt drabbar kvinnor. Visstidsanställningar ger bl.a. sämre löneutveckling, lägre ersättning i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen och lägre pension. Sverige har fått kritik från EU-kommissionen för att inte leva upp till de minimikrav för skydd av anställningstryggheten som gäller inom EU. Sedan regeringen nyligen upprepade sin vägran att efterkomma visstidsdirektivets krav riskerar Sverige nu att dras inför EU-domstolen.

Efter en tuff politisk kamp presenterade kommissionär Viviane Reding i november 2012 till slut ett konkret förslag om en light-variant av kvoterung. I grunden är det positivt att förslaget har lagts fram. I de största börsnoterade företagen inom EU är 84 procent av styrelseledamöterna och 97 procent av styrelseordförandena män. Att främja en ökad jämställdhet i Europa handlar om att använda ett helt batteri av åtgärder. Att bygga ut barn- och äldreomsorgen, stärka föräldraförsäkringen, bekämpa lönediskrimineringen, reducera deltidsarbetet genom att göra heltid till norm samt justera skattestrukturer som hindrar kvinnor att förvärvsarbeta är bara några av de insatser som måste till. En jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser löser inte hela jämställdhetsproblemet i samhället, men är ett steg som tillsammans med andra flyttar fram positionerna i riktning mot ett samhälle där kvinnor har halva makten och hela lönen. Det måste nu även regeringen börja arbeta för. Erfarenheterna visar att för att komma dit räcker det inte med fromma förhoppningar.

Rörligheten över gränserna är en viktig drivkraft för ekonomisk utveckling, men det krävs också regler för att säkerställa att rörligheten inte leder till social dumpning, dvs. konkurrens genom låga löner. Den svenska kollektivavtalsmodellen bygger på att arbetsmarknadens parter tar ansvaret för lönebildningen. Alla försök från EU-kommissionen att lägga sig i lönebildningen ska avvisas. Den svenska regeringen säger sig stå upp för den svenska kollektivavtalsmodellen men det är bara en läpparnas beaktelse. I samband med den s.k. Lavaldomen 2007 valde regeringen att genomföra mer långtgående försämringar än vad EU-domstolen krävde i lex Laval. Lex Laval innehåller en rad allvarliga brister som öppnar upp för konkurrens genom dumpning av löner och villkor. Därför måste det regelverk som tryggar kollektivavtalens ställning bli starkare.

För oss är det självklart att människor ska kunna röra sig fritt inom EU och arbeta var de vill. Men den fria rörligheten får inte utnyttjas för att pressa ned löner, försämma arbetsvillkor eller hota rätten för arbetsmarknadens parter att sluta kollektivavtal om arbets- och anställningsvillkor. I Sverige ska svenska kollektivavtal gälla och alla arbetstagare ska behandlas lika och ha rätt till likvärdiga löner och anställningsvillkor oavsett nationalitet. Ett socialt protokoll skulle kunna lösa några av de problem

som uppstod genom Lavaldomen. Ett socialt protokoll skulle också bidra till att rätta till den nuvarande oroande obalansen mellan fri rörlighet för tjänster och fackliga rättigheter. Den svenska regeringen måste därför kräva att EU ska anta ett socialt protokoll som gör det tydligt att de grundläggande fackliga rättigheterna inte underordnas EU:s ekonomiska friheter. Nyligen beslutade Sveriges riksdag på arbetsmarknadsutskottet uppmaning att rikta ett tillkännagivande till regeringen om vikten av att få till stånd ett socialt protokoll. Förhoppningsvis kan riksdagens ställningstagande vara ytterligare ett led i arbetet med att få ett socialt protokoll på plats.

Mot bakgrund av ovanstående anser vi att motion 2012/13:U12 (S) yrkandena 6–11 bör tillstyrkas.